

UCHWAŁA NR IX/48/2011

RADY GMINY OSIEK

z dnia 04 listopada 2011 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Osiek

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Gminy Osiek uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Osiek, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Osiek

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Załącznik do Uchwały Nr IX/48/2011

Rady Gminy Osiek

z dnia 04 listopada 2011 roku

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określone jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem

według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie jest rzadko incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub § 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych

w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy . W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu gminy Osiek mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

1. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Osiek

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku gmina Osiek liczyła 2.480 mieszkańców.

Skala bezrobocia na terenie gminy Osiek, wynikająca z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Starogardzie Gdańskim to 174 osoby bezrobotne, z tego 92 bezrobotne kobiety i 82 mężczyzn. Ponadto, z tej liczby bezrobotnych z prawem do zasiłku było 31 osób, w tym 14 kobiet.

Ze statystyk policji wynika, że na terenie gminy Osiek w roku 2010 przeprowadzone zostały 4 interwencje domowe. W okresie od stycznia 2010r. do grudnia 2010 r. założono 4 „Niebieskie Karty”.

Ponadto, z danych Posterunku Policji w Skórczu wynika, iż w roku 2011 (do dnia 11 sierpnia 2011 roku) założono 3 „Niebieskie Karty”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osieku wynika, że w okresie od 01.01.2010 r. do 31.12.2010 r. 3 osoby

zostały skierowane na leczenie odwykowe, a 15 osób korzystało z różnych form terapii. W 2010 roku Przychodnia Leczenia Uzależnień w Starogardzie Gdańskim udzieliła osobom z terenu gminy Osiek 109 porad specjalistycznych w tym zakresie.

Z informacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, iż w bieżącym roku (do dnia 25 sierpnia 2011 roku) wystąpiono z wnioskiem o zastosowanie leczenia w przypadku 2 osób.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku wynika, że na dzień 31.12.2010 r. ze świadczeń pomocy społecznej w 2010 roku udzielanych przez GOPS skorzystały 273 osoby z 94 rodzin, spośród których 146 osobom przyznano decyzjami świadczenia. Odsetek osób korzystających ze świadczeń z funduszu pomocy społecznej w 2010 roku wynosił 11%.

W tutejszym Zespole Szkół Publicznych, obejmującym szkołę podstawową, gimnazjum i oddział przedszkolny w 2010 roku zanotowano 1 przypadek aktu przemocy fizycznej, w przypadku którego po omówieniu sprawy ze społecznym kuratorem, skierowano wniosek do sądu o wgląd w sytuację dziecka. Incydenty przemocy fizycznej lub psychicznej na terenie

szkoły mają charakter sporadyczny i są raczej przypadkowe, nie zamierzone, wyjaśniane na bieżąco. Wychowawcy nie zauważyli ich związku z sytuacjami rodzinnymi uczniów.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy Osiek w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nie ujętej w statystykach w powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Celem Programu jest:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Osiek,
2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Osiek,
- 2) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 3) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 4) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy
- Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osiek
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),

- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).

V. Zasoby gminy Osiek w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
  - Środowiskowy Dom Samopomocy,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - Posterunek Policji,
  - Placówka Oświatowo-Wychowawcza,
  - Zakład Opieki Zdrowotnej,
  - Organizacje pozarządowe,
  - Parafie,
  - Inne.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań we współpracy z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,

- brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- ubóstwo,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego /praca w ramach pełnienia obowiązków służbowych/,
- trudności w stworzeniu zespołu interdyscyplinarnego z wszystkich przedstawicieli.

VIII. Realizacja celów Programu

Cel 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Osiek.

Działania:

- 1) określenie w drodze uchwały trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy

- 2) powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmiot realizujący działanie:

- Wójt Gminy Osiek

3) współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego:

- przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele policji,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- inni w zależności od zasobów.

4) integrowanie i koordynowanie działań obejmuje w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o sytuacjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,

- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

5) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzenia wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich i socjoterapeutycznych,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działania:

- Placówka Oświatowo-Wychowawcza,
- Świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczna,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Inne, w zależności do zasobów gminy.

Cel 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

- 1) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
- 2) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Cel 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

- 1) utworzenie punktu informacyjnego:
  - udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
  - udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy.

Podmiot realizujący działanie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- 2) prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
    - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,

- przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działania:

- Policja,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Przedstawiciele oświaty,
- Przedstawiciele ochrony zdrowia.

3) prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Podmiot realizujący działanie:

- Zespół Szkół Publicznych

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Osiek, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

